

SEVENTH SESSION
CHAIRMAN: ASSOC. PROF. DR. AYŞE MENTEŞ GÜRLER
23 MAY 2014 FRIDAY 09.00-10.15

DÜNYA VETERİNER HALK SAĞLIĞI TARİHİNE GENEL BİR BAKIŞ

Osman Yılmaz,¹ Sibel Cevizci,² Adnan Serpen³

¹ Prof., Dokuz Eylül University, Faculty of Medicine, Inciraltı, İzmir, Osman.yilmaz@deu.edu.tr

² Assist. Prof., Çanakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Medicine, Dept. of Public Health, Çanakkale, cevizci.sibel@gmail.com

³ Dr., İzmir Chamber of Veterinary Surgeons, Workgroup of Veterinary Public Health, Alsancak, İzmir, adnanserpen@mynet.com

Tıp ve veteriner hekimliği mesleklerinin halk sağlığı bilimi kapsamındaki birlikteliği çok eski yıllara dayanmaktadır. Bu noktada, insanın yaşamını sürdürebilmek için asırlar boyu hayvan ile etkileşimde olması, onun gücünden, ürünlerinden yararlanması her iki bilim dalını da birbirine yaklaştırmıştır. Halk sağlığı, sosyal hekimlik kavramının gelişmesiyle birlikte ilk defa beşeri hekimler tarafından ortaya konmuştur. Bu nedenle, ilk zamanlarda beşeri hekimlik camiası içinde şekillenmiştir ve gelişmiştir. Günümüzde küresel sağlığın korunmasında en önemli role sahip bilim dalıdır.

Halk Sağlığı kavramının ortaya çıkmasında, Fransız ortopedi uzmanı *Jules René G. Guerin*, Alman hekim *Solomon Neumann*, Alman Patolog *Prof. Dr. Rudolf L.C. Virchow*, *Alfred Grotjahn* gibi ünlü tıp bilim insanlarının rolü büyüktür. 19.yy'da Amerika'lı veteriner hekimler, "*Veteriner Bilimi*"nin, "*Halk Sağlığı Bilimi*" ile olan ilişkisini ve katkılarını daha belirgin bir şekilde ortaya koyabilmek için dünyada ilk defa "*Veteriner Halk Sağlığı*" ifadesini kullanmışlardır. Aynı yıllarda Amerika Birleşik Devletleri'nin Boston'lu Veteriner Hekim *Frank S. Billings*, 1884'de hayvan hastalıklarının halk sağlığı ile ilişkisinin bir sosyal boyutu olduğunu anlatmıştır. Bu boyutun, bilimsel gelişmelere bağlı olduğuna işaret etmiş ve insanların hayvan hastalıklarından korunabilmesi için "*veteriner halk sağlığının*" gerekliliğini güçlü bir şekilde savunmuştur. Dünyanın sayılı veteriner hekimlerinden olan ve *Salmonella* bakterisini ilk defa 1885 yılında tanımlayan *Dr. Daniel Salmon*, 1890'da Veteriner Halk Sağlığı'nın önemli savunucularından birisi olmuştur.

Bu gelişmeler ışığında veteriner halk sağlığı, "*Amerikan Veteriner Halk Sağlığı Kurulu*" tarafından "*hastalıkların önlenmesi, yaşamın korunması ve insanlığın verimliliği ile refahı adına veteriner tıp biliminden etkilenen ve onu etkileyen tüm toplumsal olayları kapsamaktadır*" şeklinde tanımlanmıştır. Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) kurulmasını takiben (1948) Amerikalı, Virolog Veteriner Hekim *Dr. Martin M. Kaplan* DSÖ'de göreve başlamıştır ve DSÖ'nün bünyesinde Veteriner Halk Sağlığı Birimi'ni kurmuştur. Amerikan Veteriner Halk Sağlığı Kurulu'nun "*veteriner halk sağlığı*" tanımı 11-16 Aralık 1950 tarihleri arasında İsviçre'nin *Geneva* kentinde DSÖ'nün ve Birleşmiş Milletler/Gıda ve Tarım Örgütü'nün konuyla ilgili uzmanlarının katılımıyla ortaklaşa düzenlenen ilk zoonoz toplantısında kabul edilmiştir.

Bu yazıda veteriner halk sağlığı kavramının tarihsel gelişimi hakkında bilgi verilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hayvan; İnsan; Sağlık; Halk sağlığı; İnsan ve veteriner hekimliği

A GENERAL VIEW OF WORLD VETERINARY PUBLIC HEALTH HISTORY

Alignment of human and veterinary medicine professions within the context of public health science is based on ancient history. At this point, interaction between human and animal, and also utilization of the human beings from animals' power and products has played an important role in order to sustain their life for centuries. Public Health had been revealed by human physicians for the first time with the development of social medicine concept. Therefore, it was acquired a shape and developed within the human medicine community early on. Nowadays, the science of public health has the most important role in the protection of global health.

Famous medical scientists such as French orthopedic surgeon *René Jules G. Guerin*, German physician *Solomon Neumann*, German pathologist, *Professor. Dr. Rudolf Virchow*, *Alfred Grotjahn* has an important role in the emergence of the concept of the Public Health. At that period of times, American veterinarians, used the phrase of "*veterinary public health*" for the first time in the world in order to bring up markedly the relation between veterinary science and public health, and also its' contributions. In the same year in the U.S., Boston veterinarian *Frank S. Billings*, in 1884, explained that there is a social dimension of the relation between animal diseases and public health. He has indicated that this dimension has been depending on the scientific developments and also he has strongly advocated that veterinary public health is necessary for protecting people from animal diseases. *Dr. Daniel Salmon*, who is one of the world's leading veterinarians and identifies *Salmonella* bacteria for the first time in 1885, has become one of the most important advocate of veterinary public health in 1890.

In light of the foregoing, veterinary public health was defined as "*veterinary public health comprises all the community efforts influencing and influenced by the veterinary medical arts and sciences applied to the prevention of diseases, protection of life, and promotion of the wellbeing and efficiency of man*" by American Veterinary Public Health Board established by the American Veterinarian.¹ In 1948, following the establishment of the World Health Organization (WHO) American Veterinary Virologist *Dr. Martin M. Kaplan* initiated into his career an office at WHO and he established the Unit of Veterinary Public Health within WHO.

The definition of "*veterinary public health*" of American Board of Veterinary Public Health was accepted at the first zoonosis meeting, which was organized on 11 to 16 December 1950 in the Geneva city of Switzerland, in common with the participation of experts on the subject from WHO, United Nations and Food and Agriculture Organization.

The aim of this article was to present informations on historical development of the veterinary public health concept.

Keywords: Animal; Human; Health; Public health; Human and veterinary medicine